

Silvo Šinkovec

Na čigavi strani?

V življenju pogosto prihaja do konfliktnih situacij. Če vpleteni sami ne rešijo spora, poiščejo zunanjega razsodnika. Še pogosteje pa iščejo zaveznike, ki jim položaj predstavijo tako, da jih pridobijo na svojo stran.

Na čigavo stran se ponavadi postavijo ravnatelji, ko gre za nesporazum med učenci in učitelji? Na katero stran se postavijo starši, ko gre za spor med učiteljem in otrokom? Na čigavo stran se postavi minister, ko se starši pritožijo? Na čigavi strani so šolska pravila?

Splošni kriterij pravi, da v konfliktu zaščitimo šibkejšega. Zato pričakujemo, da se ravnatelji in drugi razsodniki v prvi vrsti zavzamejo za šibkejšega v sporu. Šibkost ali moč lahko izvira iz fizičnih in psihičnih sposobnosti, iz našega statusa in vloge, iz sposobnosti uvida v položaj, iz moralnega in duhovnega razvoja.

Je pa še drug kriterij. Postaviti se na stran tistega, ki ima prav – ne glede na položaj in moč. Če nekdo nima prav, pač nima prav. Če nekdo izsiljuje, neupravičeno zahteva višjo oceno, je seveda ne more dobiti samo zato, ker izsiljuje. Zahtevanje privilegijev in izsiljevanje je nevarno početje v učno-vzgojnem procesu in za mlade ljudi same, ker se takega vedenja navzamejo in bo to jutri njihov življenjski slog. Seveda pa je treba ravnati odločno in jasno, ko gre za zlorabo moči in vloge učitelja nad otroki in mladostniki. Le jasni odnosi gradijo zdravo šolsko klimo, zaupanje, dobre medčloveške odnose in vzgojno skupnost.

Vsak učitelj in vsaka šola si želita sodelovanja s starši; pritiskov, agresivnih posegov, groženj in izsiljevanja, ki so jim učitelji priča, pa si ne želi nihče. Tudi izsiljevanje učencev in dijakov je vse pogostejše in vse bolj agresivno. Včasih ima učitelj malo prostora za svojo obrambo, zato je ogrožen njegov ugled, lahko mu je vzeto njegovo dostojanstvo in strokovna avtonomija. Zakaj učitelji pogosto trdijo, da se ravnatelji večinoma postavijo na stran učenca ali na stran izsiljevanja staršev? Je ravnatelje strah? So izgubili svojo strokovno avtonomijo?

Vsak učitelj, ki opravlja svoje delo strokovno in dosledno, ima pravico do spoštovanja s strani vseh – učencev, staršev in vodstva. Zelo narobe je, če se ravnatelj ne zavzame za svojega delavca in ga ne zaščiti pred izsiljevanjem učencev ali staršev. Naveza med ravnateljem in učitelji je pomembna, če želimo, da bo učitelj lahko opravljal svoje delo in da bo učiteljski poklic (spet) dobil večjo veljavo v javnosti. Če vodstva šol ne gradijo sistematično ugleda učiteljev zaradi njihovega dobrega izobraževalnega in vzgojnega dela, če ne izkoristijo priložnosti, da javnosti, učencem in staršem zavzeto pripovedujejo o uspehih svojih učiteljev, o njihovem prizadevanju, razvoju, njihovih načrtih in tudi o težavah, ki jih rešujejo vsak dan, ne bo tega naredil nihče namesto njih. Kako lahko pričakujemo, da se bo ugled učitelja dvignil?

Svetovni dan učiteljev, 5. oktober, je lepa priložnost, da vodstva šol učiteljem izkažejo pozornost – sicer imajo tudi mnoge druge priložnosti med letom – da staršem, učencem in drugim sporočijo, da cenijo učiteljevo delo in trud, ter da vse opozorijo, da je njihovo delo izrednega pomena. Kljub novim tehnologijam, kljub sodobnim sredstvom in informacijski mreži je in bo ostal učitelj ključna oseba vzgojno-izobraževalnega procesa. Stopimo na njegovo stran takrat, ko je to potrebno.

Postaviti se na stran tistega, ki ima prav – ne glede na položaj in moč. Če nekdo nima prav, pač nima prav. Če nekdo izsiljuje, neupravičeno zahteva višjo oceno, je seveda ne more dobiti samo zato, ker izsiljuje.
--